

ordklasserna

pronomen

Pronomen

Pronomen är ett latinskt ord som egentligen betyder "istället för substantiv". Ett pronomen kan alltså ersätta ett substantiv.

Man kan t.ex. Skriva:

Stolen (substantiv) - den (pronomen)

Bordet (substantiv) - det (pronomen)

Sara och Johanna (substantiv) - de (pronomen)

Kvinnan (substantiv) - hon (pronomen)

Pojken (substantiv) - han (pronomen)

De olika grupperna av pronomen är:

*Personliga pronomen

*Possessiva pronomen

*Reciproka pronomen

*Reflexiva pronomen

*Demonstrativa pronomen

*Determinativa pronomen

*Interrogativa pronomen

*Relativa pronomen

*Indefinita pronomen

Personliga pronomen

Personliga pronomen ersätter namn. De finns i två grundformer: subjektform och objektsform.

Subjekt	Objekt
Jag	Mig
Du	Dig
Han	Honom
Hon	Henne
Vi	Oss
Ni	Er
De	Dem
Den/det	Den/det

1: Skriv in objektsformen i meningarna.

A: **Jag** läser en bok som Pontus gav till _____.

B: **Vi** åker buss och mormor köpte biljetter åt _____.

C: **Du** gjorde illa _____ på spiken.

D: **Han** var snäll och gav bort godiset till _____.

E: **Ni** gjorde verkligen bort _____.

F: **Hon** fyllde år och man gav tårta till _____.

G: **Den** gjorde konst och alla beundrade _____.

(Mer på *de / dem*, ett vanligt fel bland elever)

H. _____ kramade varandra och hoppade.

I. Jag och Per tyckte mycket om _____.

J. _____ tyckte att alla kattungar var lika söta och hade

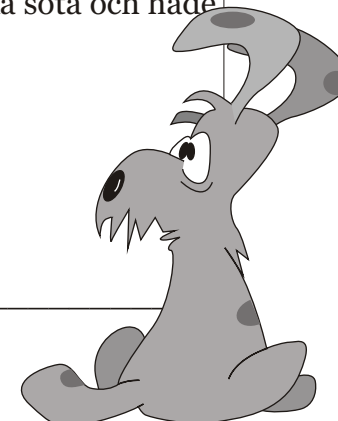
mycket svårt att välja mellan _____.

K. Jag och Lisa cyklade så fort vi kunde, men

_____ knappade ändå in på oss.

L. När vi steg upp på dansgolvet började _____ spela vår favoritlåt.

M. – Tacka inte oss, tacka _____!

TIPS - För att skilja på *de* och *dem*, kan du se om ordet *de* kan bytas mot *vi*, eller om ordet *dem* kan bytas mot *oss*.

Possessiva pronomen

Ett possessivt pronomen betyder ett ägande. Varje personligt pronomen har ett tillhörande possessivt pronomen.

Personligt pronomen		Possessivt pronomen
<i>Subjektsform</i>	<i>Genitivform</i>	
Jag	—	Min, Mitt, Mina
Du	—	Din, Ditt, Dina
Han	Hans	Sin, Sitt, Sina
Hon	Hennes	Sin, Sitt, Sina
Den, Det	Dess	Sin, Sitt, Sina
Vi	—	Vår, vårt, våra
Ni	—	Er, Ert, Era
De	Deras	Deras

2: Fyll i rätt form på raderna, i genitiv eller possessivt.

Det är _____ hus. (Jag)

Är det _____ bil? (Hon)

Var är _____ katt? (Han)

Det är _____ penna. (Du)

Vi älskar _____ hund. (Vi)

Fröken Hansson är _____ lärare. (Hon)

Jag gillar _____ hund. (Jag)

Bröderna såg på systrarna och gillade _____ val. (de)

Skriver du till _____ vän? (Du)

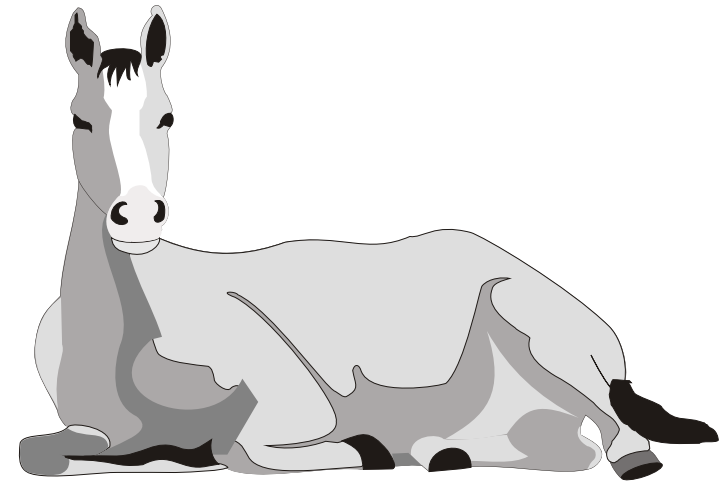
Är det _____ marsvin? (Du)

De kan ta _____ cyklar. (Vi)

Familjen tycker om _____ häst. (Hon)

Kocken lagar _____ frukost klockan 7. (Han)

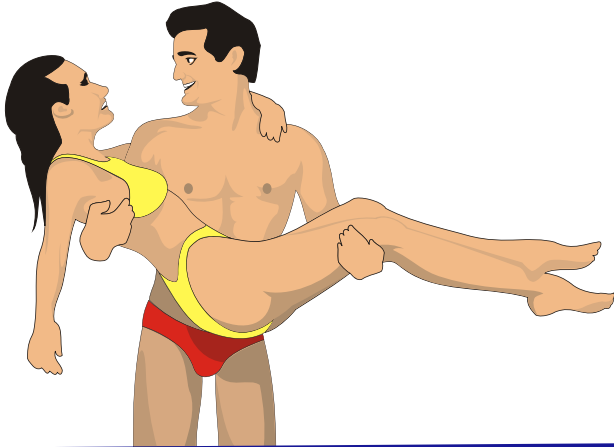
Man tyckte att _____ trädgård var vacker. (De)

Reciproka pronomen

I svenskan finns bara ett enda reciprokt pronomen:
varandra.

3: Skriv en mening till bilden som innehåller det reciproka pronomenet "varandra".

Reflexiva pronomen

I svenskan finns: **sig, sin, sitt** och **sina**. Att det är reflexivt innebär att det syftar till subjektet (*kursivt*) i satsen.

4: Fyll i rätt sorts pronomen i raderna.

Geparder jagar _____ byten i öppen terräng. (De)

En gepard jagar _____ byte under dagen. (Den)

Tigrar kan dra in _____ klor. (De)

En tiger stannar nära _____ byte. (Den)

5: Det är lätt att syftningsfel uppstår om man blandar ihop sin, sitt, sina med hans, hennes, deras. Vad är det för skillnad mellan meningarna? Första är redan gjord.

A: Det kan bara vara hennes kläder.
Olivia tvättade sina kläder.
Olivia tvättade hennes kläder.

Kläderna tillhör vilken tjej som helst.

B:
Grabbarna byggde sin koja.
Grabbarna byggde deras koja.

C:
Martin sålde sin cykel.
Martin sålde hans cykel.

Demonstrativa pronomen

Demonstrativa pronomen är ord man använder för att peka ut någonting: **den, det, de, denna, dessa, den här, det där, densamma, sådan, sådant, sådana.**

Det som skiljer demonstrativa pronomen från personliga pronomen är att de demonstrativa sägs med eftertryck. Man kan tänka sig att man pekar med hela handen samtidigt som man säger meningen för att se att det är ett demonstrativt pronomen

6: Sätt in ett passande demonstrativt pronomen på raderna:

A: Jag tycker om _____ mobilen.

B: _____ mopeden skall jag köpa till hösten.

C: Jag har tränat _____ hunden.

D: Kom så klättrat vi upp i _____ trädet.

E: Hon är _____ som innan hon reste bort.

F: Ett _____ äppelträd skall vi plantera.

G: Jag skall äta _____

H: _____ barnen tog min keps!

I: _____ är en prickig hund.

Determinativa pronomen

Determinativa pronomen används om man vill visa att mer kommunikation följer, vanligen i form av ett "som...".

Determinativa pronomen kan vara:

den, det, de

eller

sådan, sådant, sådana

7: Fyll i rätt demonstrativt pronomen på raderna.

A: Han är _____ som skall bli kung.

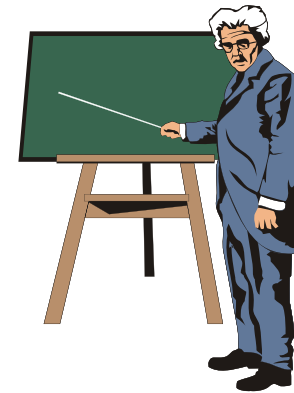
B: Familjen ville ha _____ bästa rummet i hotellet.

C: Man släppte in alla _____ som kom.

D: Jag vill ha en _____ mobil som alla andra har.

E: Kalle ville ha ett _____ jobb som gav hög lön.

F: Jonathan tycker om _____ lärare som är snälla.

Interrogativa pronomen

Interrogativa pronomen används om man har en fråga.

Vanligtvis består detta pronomen av:

Vem, vad, vilken, vilket, vilka, hurudan.

8: Ringa in de interrogativa pronomen du hittar i följande meningar:

A: Vem tog bilen?

B: Kamraterna undrade vem Alice träffade på festen.

C: Vad hände egentligen igår?

D: Vilken cykel vill du ha?

E: Vet du vilken väg vi skall gå?

F: Vilket hus bor du i?

G: Vilka var frivilliga?

H: Hurudan är din hund?

Relativa pronomen

Relativa pronomen är ord som används istället för ett substantiv som redan beskrivits i föregående sats. Vanliga relativa pronomen är:

som, vilket, vilken, vilka, vilkas, vars, vad.

9: Ringa in de relativa pronomen du hittar i följande meningar:

A: Där går flickan, som kramade Linus.

B: Anna har en häst, vars namn är Molly.

C: Hon gick till tjärnen, vars djup är okänt, och metade.

D: Älven, vilken var rik på forsar, flöt förbi staden.

E: Han räddade hennes liv, vilket var ganska modigt.

F: Rävungarna, vilka var orädda, kom mot dem längs stigen.

G: Jägarna, vars gevär var nedpackade, svor tyst.

H: Jag gör som du vill, vad tycker du om det?

Indefinita pronomen

Det finns även en handfull pronomen som man använder istället för obestämda personer eller saker. Dessa kallas för indefinita pronomen.

10: I varje mening finns minst ett indefinit pronomen. Sök efter ord som är samlingsord, som kan bytas mot substantiv och som inte pekar på någon bestämd sak, person eller grupp.

A: Alla kan göra det.

B: Ingen förstod det.

C: Hon hade hittat en annan.

D: Sitt inte och lata dig utan gör något annat.

E: Jag bryr mig inte om vad andra tycker.

F: Flera tyckte annorlunda.

G: Det finns få som jag.

H: Men det finns färre som du.

I: Inga får äta godis i klassrummet.

J: Ingen kom när han ropade.

K: Ingenting kan hindra mig.

L: Man tror så mycket.

M: Många blev glada när han kom.

N: Somliga går med trasiga skor.

O: Vartannat tal är ojämt.

P: Han och hon började varannan gång.

Q: Han räddade varenda manet om flutit upp.

R: Ta vara på varje tillfälle.

S: Var gryning har sin skönhet.

T: Hon hoppade över vart och ett av hindren. (*Undantag - mer än ett ord ska ringas in*)

Källor:

Allt i svenska, Falkenland, NoK 1994 ISBN 91-27-40015-8
(Inspirationskälla) <http://www.lektion.se/lektioner/lektion.php?id=7688>
[Http://www.lektion.se/lektioner/lektion.php?id=8134](http://www.lektion.se/lektioner/lektion.php?id=8134)

[Http://www.ordklasser.se/pronomen.php](http://www.ordklasser.se/pronomen.php)
<http://www.ordklasser.se/reciproka-pronomen.php>
[Http://www.ordklasser.se/personliga-pronomen.php](http://www.ordklasser.se/personliga-pronomen.php)
[Http://www.ordklasser.se/demonstrativa-pronomen.php](http://www.ordklasser.se/demonstrativa-pronomen.php)
[Http://www.ordklasser.se/interrogativa-pronomen.php](http://www.ordklasser.se/interrogativa-pronomen.php)
[Http://www.ordklasser.se/relativa-pronomen.php](http://www.ordklasser.se/relativa-pronomen.php)
[Http://www.ordklasser.se/indefinita-pronomen.php](http://www.ordklasser.se/indefinita-pronomen.php)
<http://www.ordklasser.se/indefinita-pronomen.php>

Bildkällor (CC-licens):

Övrig clip-art är från Corel Draws skiva med fria clip-arts.

Typsnitt:

Georgia - för brödtext
Jennifer's Hand Writing - för text som skall likna handstil
Chick-för titeltexten

Kontakt:

Vid frågor eller synpunkter, skicka e-mail till: ingemar.wiklund@gmail.com

Facit 1-10

1:
A: mig
B: oss
C: dig
D: dem
E: er
F: henne
G: dem

H: De
I: Dem
J: De, dem
K: De
L: De
M: Dem
(Andra pronomen är möjliga)

2:
mitt
hennes
hans
din
vår
hennes
min
deras
din
ditt
våra
hennes
hans
Deras

3:
Kontrollera så att "varandra" ingår.

4:
sina
sitt
sina
Sitt

5: Övre meningen är specifik,
nedre meningen gäller vem som helst.

6:
A: den
B: Den här
C: den
D: Det där
E: densamma
F: sådant
G: dessa
H: De
I: Det här
(Andra pronomen är möjliga)

7:
A: den
B: det
C: de
D: sådan
E: sådant
F: sådana

8:
A: vem
B: vem
C: vad
D: vilken
E: vilken
F: vilket
G: vilka
H: hurudan

9:
A: som
B: vars
C: vars
D: vilken
E: vilket
F: vilka
G: vars
H: vad

10:
A: alla
B: ingen
C: annan
D: annat
E: andra
F: flera
G: få
H: färre
I: inga
J: ingen
K: ingenting
L: man
M: många
N: somliga
O: vartannat
P: varannan
Q: varenda
R: varje
S: var
T: vart och ett